

Natisov 14.000. Stajerc stane za celo leto samo 60 krajejev.

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem poslojpu.

Stajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka veĳa v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Za inserate uredništvo in upravništvo
ni odgovorno.

Cena oznanil je za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K. 1.—
Pri večkratnem oznanilu je cena po-
sebno znižana.

Štev. 21.

V Ptuju v nedeljo dne 19. oktobra 1902.

III. letnik.

Volilno gibanje.

*Kmetje, ne volite nobednega družega za volilnega moža, kakor samo tiste, ka-
teri bodejo strogo obljubili, da bodejo glasovali za takega poslanca, ki bode zares
šel v zbornico, ne pa da bi ostal, kakor dosedajni poslanci, doma za pečjo. Vsaki
volilni mož, katerega bode volili, naj vam da častno besedo, da bode glasoval za
takega poslanca, kateremu je zares za blagor kmeta.*

Kakšni naj bodejo volilni možje?

Kakor smo Vam že zadnjič razložili, volijo na Štajerskem kmetje svoje po-
sance indirektno (posredno), to se pravi, da ne volijo sami poslanca, temveč, da iz-
voli vsaka občina poprej dva do štiri možje iz svoje sredine, in ti se potem dozovejo
v bližnje mesto ali v bližnji trg, sploh na volišče, da tam volijo poslance. Tem
možem pravimo volilni možje. Dragi kmetje, ako izvolite take volilne možje, kateri
niso za kmeta, potem bodejo izvoljeni tudi gotovo taki poslanci, kakor smo jih
imeli do sedaj, namreč — dohtarji, profesorji in župniki!

Volilni možje so toraj tisti, kateri prav za prav odločijo, ali bodi ta ali oni
proglāšen za poslanca. Volitve teh mož se bodejo v nekaterih občinah že v kratkem
tačele. Kmetje, pazite, da ne bode te takih volili, kateri se dajo podkupiti.

Na dan volitve se bodejo vabili od dohtarjev, župnikov in kaplanov volilni
možje v „Narodni dom“ — ali v Čitalnico in tako dalje, in tam se bode vsem pri-
govarjalo, naj volijo dohtarje in župnike! Plačevalo se jim bode, znani klerikalni
golaž bode se delil zastonj, pilo se bode tudi zastonj, kaplani bodejo kričali: le k
nam, le k nam narodnjaki, pobratili se bodejo z volilnimi možmi, samo sladke be-
vede se bodejo slišale, in marsikateri se bode dal vjeti, in glej, zopet bode izvoljen
dohtar ali pa kak klerikalec!

Dragi kmetje, ta golaž, to pitje bode vam potem zopet ležalo celih šest let v
glodcu, to navdušenje bode vam šumelo zopet šest let po ušesih, in drag bo ta golaž,
drago to pitje, verjamite nam, da je bode te tisočkrat preplačali — seveda poznej
na obroke!

Dragi kmetje izvolite si poštenjake za volilne možje, in če bo tudi treba, da
im daste sami denar za golaž in za pijačo na pot, ker bode to tisočkrat ceneje,
kakor pa golaž in pijača klerikalcev, ponujena in dana — izdajalcem kmetov!

Dragi kmetje, ne volite takih volilnih mož, kateri vohajo količkaj okoli farovžov,
ker ti so večinoma za vas že zanaprej zgubljeni!

Prošnja.

Vse tiste napredne kmete, kateri še nam mislijo poslati svojo mnenje o volitvah, prosimo, naj nam takoj pišejo. V kratkem Vam bomo naznanili kmečke kandidate in sicer same kmete!

Ker hočemo proglasiti tiste kot kandidate, za katere se bode oglasilo največ dopisov, toraj prosimo, da še nam vsi tisti, kateri še smatrajo tega ali onega za poslanca sposobnega, takoj pošlejo imena, da se ne bode godila nobenemu krivica, in da se ne bode od klerikalne strani po stari navadi trdilo, da smo sami od sebe delali kmečko voljo, kakor jo delajo dohtarji in župniki!

Še njim se vidi preveč.

Ubogi kmet! Kedaj vendarle bodejo prišli za tebe boljši časi? Kakor smo ti že zadnjič naprej povedali, tako se je tudi zgodilo. Za tvoje zastopnike so se zopet odločili ravno isti možje, kateri so bili do sedaj tvoji poslanci, ti pa, to se ti naročuje s vso silo, ti njih moraš voliti! Nič kakor dohtar in zopet dohtar bode tvoj zastopnik, tako so namreč sklenili dohtarji sami! A glej, celo klerikalcem, še njim se vidi to preveč!

Urednik klerikalne mazarije v Mariborn, gosp. Korošec, je pokazal pravo klerikalno mnenje. Ker ni upal v „Domu“ in pa v „Gospodarju“ izraziti svojega notranjega prepričanja, se je zatekel k klerikalnemu kranjskemu lističu k „Slovencu“. Tam toži kako slabo je sedaj na Spodnjem Štajerskem, ker se je odločilo, da so malone vsi, kateri so se proglasili za deželne poslance — advokati. Glej jih

Spomini na vojaško službo.

(Dalje.)

Natlačena postelja.

Mnogo pa je tudi vojakov, ki so v svoji ljubezni tako trdni kakor Fihpos v lažeh. „Zlato ribico“ ima skoraj vsak mladenič rajši nego rodno mater, a komur je sreča namenila „srebrnega srčka“, tisti pazi nanj bolje ko na svojo puško.

K prav zvestim ženinom spadal je korporal Žeja. Sicer se je govorilo, da njegova ljubezen ni posebno vroča, ampak da je imel Urbanovo Julo le zato rad, ker je shranjevala staro, plesnivo hranilnično knjigo, v kateri je bilo zapisano 1200 goldinarjev. Jaz mu tega nič ne zamerim, saj mi je znano, da ljubezen od prazne sklede zbeži. Razun tega ni imel z Julinim denarjem nikakih slabih namenov, marveč ravno nasprotno: kot bivši natakár in pameten ter skrben mladenič je dobro premislil in preračunal, kako

no klerikalce, še njim se vidi preveč, še njim je stvar že vendar preneumna postala! Ja, ubogi kmet, ako si se začel ti že klerikalcem samim smiliti, ta da že ti sami začnejo proti dohtarjem pisati in delati, potem bodeš vendarle moral enkrat sprevideti potrebo, da se vse za tebe spreobrne!

Še klerikalcem se vidi preveč, da so malone sami dohtarji kandidati, še njim se vidi preveč, da bi se ustopali sami advokati kmeta, ne, samih advokatov še oboje, ker vejo, da bi potem ti delali samo za kom dohtarjev! In glej kmet, ti advokati so vendarle prijatelji vsih klerikalcev, in vsak od njih je naroden na njihovo klerikalno glasilo, na „Gospodarja“. Kakor toraj, da se jim, našim klerikalcem, zdi ta vsa delotarija vendarle preveč? Radi tega, ker se jim ne izpolnile popolnoma njihove srčne želje, radi tega ker ni izpolnjen njihov program. Klerikalci so si namreč volitve in kandidate bili odločili tako, da so rekli: „Dobro, polovica zastopnikov naj bode dohtarji, polovica pa naj bode — duhovnikov! Ker se jim ta želja ni spolnila, in ker so se proglasili malone sami dohtarji za poslance, začeli so se bati ti „kmečki prijatelji, da bi se za njih storilo premalo, da bi dohtar delovali zares samo za dohtarje. Zdaj pa vendar vidim kam pes taco moli! Zakaj se neki le teh dohtarjev in klerikalci bojijo? Radi tega, ker se bojé, da bi sami bili premalo zastopani! In kmet, — kmet je vsim kmetom kolo pri vozi, kmet naj bode kakor hoče, kmet naj živi kakor se mu da! Kmetje, to je velikanskega imena! Kmetje, s tem se je pokazalo, kaj se bode godilo, ako si zvolite za poslance ljudi, kateri so nam vam sedaj vsilili!

Klerikalci dobro poznajo svoje prijatelje vse dohtarje in advokate, dobro vejo, da bodejo ti delovali samo za dohtarske koristi, zato pa so se jih začeli bati, ker se jih je preveč določilo za poslance, no — in zato se jih že ti bojijo, ako že ti pred njimi trepečejo, ki si bili vendar do sedaj medsebojni prijatelji, kmet, kmet, koliko več pa se jih je treba tebi bati, tebi, kateremu so bili vsi dohtarji že vedno in vedno nasproti, dohtarji,

lahko bi s svojim denarjem in z nevestino denarjem vzela kakšno boljšo krčmo v najem (štánt) in bi na ta način zamogla postati srečna in bogata. Če vam še povem, da je bila Jula rudečelična zrelo jabolko, živahna ko jagnje in vesela ko otroci, lahko umete, zakaj ni Žeja na ničesar drugega mislil kakor na svojo nevesto. Vsak večer je bil mimo hiše, v kateri je služila za kuharico, in kjer je dobila par uric prostega časa, bil je naš kmet naj srečnejši človek na svetu. Žalibog, da se mu je zgodilo le redkokedaj.

Neke sobote dobi od nje pismo, v katerem mu piše, da sme drugi dan izostati do polnoči in da jo naj popelje na ples. — Takoj se pusti Žeja pisati k raportu.

Drugo jutro smo stali vsi, ki smo imeli kaj povedati ali česa prositi pred hauptmanom. Bil je to slab volje. Poznalo se mu je, da mu je dala njegova gospa za zajutrek namesto dobre kave

so zad
ki so s
depolne
Š
tebe kr
za svo
kalci
tebe m
mislih!
radi in
nike, l
svojem
Š
kaj bo
K
nikov
dohtar
kakor
Sa
kalna
bra ime
No „pi
Roškar
kor ure
izvrstn
K
Dve ml
ka od
se tak
pravdo
a sam
vericic
dohtarj
želzni
zemi j
bor sa
Dr
kater
topnik
olji ra
opo k
braz n
Ko
elim gl
okorno
2. ure
Bu
ste P
elike v
dko d
tati, še
anje.“
Da
otem p
o koler
alje ča
Po
agovori
e tudi

se zadnji krajecar iztrgali iz tvojih žuljevih rok, dohtarji ki so si nakopičili stotisoče goldinarjev **tvojega** trupolnega dela v **svojih** posojilnicah!

Še njim, klerikalcem se vidi preveč, a ne radi tebe kmet, ne, temveč radi tega, ker so se začeli bati za svoje koristi! Zdaj tudi vidiš, kaj bi radi klerikalci s teboj počenjali, zdaj vidiš, kaj je njim za tebe mar in čegave koristi imajo tvoji duhovniki v mislih! Sami sebe imajo v mislih, svoje zastopnike bi radi imeli v zboru in sicer ako mogoče same duhovnike, ki bi delovali samo za duhovski stan — še niti svojim prijateljem, dohtarjem več ne zaupajo!

Še njim, klerikalcem se vidi preveč, a dragi kmet kaj bodejo storili?

Ker vidijo, da ne morejo spraviti samih duhovnikov v zbor, bodejo prav po klerikalno, podpirali dohtarje, ker se dohtarjev vendar le toliko ne bojijo, kakor — kmetov.

Samo enega kmeta so naznanili klerikalci, klerikalna „Domovina“ mu da v števil. 78. z dne 7. oktobra ime: „pravi pravcati kmetiški gospodar Roškar.“ „Pravcati“ pa že najbrž bode ta kmečki gospodar Roškar — ki je hud klerikalec, še hujši morda kakor urednik „Našega Doma“ sam, kateri nam je tako strastno pokazal, da se klerikalci sami bojè dohtarjev.

Kmetje, povedali vam bomo eno pripoved. Mladi vererici ste našli enkrat en oreh in vsa od njiju ga je hotela imeti, češ, da je njen. Ko je tako prepirate, pride star vererjak. Takoj jima je pravdo razsodil. Oreh je odprl, dal vsaki eno lupino, sam pa je vzel jedro in ž njim odišel; mladi vererici se potem niso več prepirali. Duhovniki in dohtarji so v prepiru, ali bode več dohtarjev šlo v deželni zbor, ali več duhovnikov. Kmet, bodi pameten, vemi jim jedro, katero je tvoje in idi v deželni zbor sam, to je, voli si za svoje poslance — kmete!

Dragi nam! Dobili smo od vas dovolj dopisov, katerih nam naznanjajte vaše želje glede vaših zastopnikov. Ker pa se hočemo popolnoma po vaši želji ravnati, prosimo vas, da še nam vsi tisti, ka-

teri še imajo kako željo, to takoj naznanijo, ker vam hočemo v kratkem povedati imena tistih kmetov za katere se je dosedaj odločilo največ od vas, in kateri so to zaupanje tudi zaslužili, ker kmet je gotovo že spoznal, kje je luč in kje je tema, kdo je njegov prijatelj in kdo sovražnik.

Kmetje! volite kmeta, ne dajte se od vseh prilijencev še na dalje za nos voditi, volite po svojem prepričanju, pokažite da imate kmečki ponos, ker resnično vam povemo, kakor si bodeste postlali, tako bodeste tudi ležali.

Dragi kmetje!

Kmetje pozor, odprite oči, berite v zadnjem „Slov. Gospodarju“ imena vaših prihodnjih zastopnikov v deželnem zboru. Za božjo voljo, sami dohtarji, profesorji, velikaši, edini kmet Roškar. Dolgotnega znanega dohtarja Josip Serneca v Celju so spustili, ker so itak dobro vedli, da ž njim ne predro. Poglejte si tega marljivega kmetskega zastopnika, on se je za kmete tako žrtvoval, da si je okoli 500.000 gld. premoženja iz ubogih kmečkih mošničnikov nakopičil. Za te zasluge in trud mu je izrekel zbor celjskih zaupnih mož pristrčno zahvalo! Kaj pa neki rečejo oglodani kmetje, je vprašanje!

Kmetje, pogledajte si te gospode nekaj bližje s premislekom, kakšno srce imajo do vas. Sami gospodje dohtarji so od nekdanj kovali postave, po katerih se je mnogim koža čez ušesa vlekla. Pri tem so jih drugi gospodje podpirali. Kako ti gospodje za kmetske koristi skrbijo, je najsvetlejši dokaz zadnji pretekli državni zbor. Ob enem tednu se je v državnem zboru dovolilo za zboljšanje že itak visoke uradniške plače 16 milijonov gold., za regulacijo kongruje, to je plačilo duhovnikov, 9 milijonov, za zvišanje plačila častnikom 8 milijonov goldinarjev in za vse avstrijske kmete skupaj, za znižanje štibre je država sama odločila komaj — čujte, resnica je, 2 milijona gold.

Pri teh besedah sem takoj vedel, česa želi. Imel sem namreč tisto noč „inspekcijon“, t. j. skrbeti sem moral za red pri kompaniji ter naznaniti vsacega, ki ne pride o pravem času domov.

„Znam, kaj bi rad od mene“, mu odvrnem „toda ne morem ti pomagati, saj poznaš našega stotnika, ki zmiraj voha po kasarni!“

„Nič se ne boj“, odgovori Žeja, „Bučarja danes gotovo ne bode v kasarni, ker je še le sinoči tukaj stražil“

„Kaj pa poreče lajtnant Milan, ki pride ob devetih bataljon pogledat?“

„Milana se ni treba bati. On gleda le na nepostlane postelje, meni pa bode Cepin postlal in pod odejo nadeval raznih stvari, da bode vse izgledalo kakor da kdo v njej mirno počiva.“

„Če te jaz ne zatožim, te bode pa prijela straža (vahta) pri vratih.“

„Tudi to se ne zgodi. Danes ima stražo naša

kosmatih besed, ki mu, kakor je kazal njegov obraz niso ravno teknile.

Korporal Žeja je prišel hitro na vrsto. Z velikim glasom je zaprosil: „Gospod stotnik, prosim vas, da mi dovoljenje, da smem danes večer do doma izostati!“

Bučar ga debelo pogleda in zagrmí: „Seveda, če si pri vojaki, da hodite na plese! Jutri imamo plese, zato bi se že danes radi zdelali, da bi doma bolani ležali. Nikomur ne dovolim izostati, če le po vajah bode spet nekaj časa za lumen.“

Da ste Žejo sedaj videli! Najprej je postal blede pa zopet rudeč, a njegov nos se mu je skoraj odtrgala nategnil. Jezno se je vrgel na posteljo in nekaj časa nekaj premišljeval.

Po kosilu pride k meni ter me prav prijazno pozdravi: „Ti si mi bil zmiraj dober prijatelj, bodi mi tudi danes.“

V ti seji bila sta Robič in Žičkar navzoča, pa nobeden se za kmeta oglašil ni. Drug drugega so podpirali, kajti Robič je uradnik, Žičkar pa duhoven. Kmet pa bodi kjer hočeš, ob času volitve bomo ti pa že vrgli peska v oči. Posebno se je še pa g. Robič v deželnem odboru toliko potrudil, da se mu je vinograd iz deželne blagajne, to je na kmetске stroške rigulil in popravil. To so zasluge teh gospodov in zmiraj nam jih še vsiljujejo za naše zastopnike. Nikoli ni teh ljudi k nam, samo ob času volitev romajo od kraja do kraja ter kmete zapeljujejo in puntajo. Kmetje, držimo skupaj brez ozira na narodnost in politično mnenje.

Kmet je siromak, bodisi Nемеc ali Slovenec, tiste težave, tista plačila ga zadenejo, pogin preti enemu kot drugemu. Naši sovražniki pa nas slepijo in nas razdvojajo, dobro vedoč, da ako se kmetje združijo, je njih moč velikanska, največja, in bi potem kmetским zapeljivcem in oderuhom za vselej odklenkalo. Strah jih obletava in vse moči napenjajo, da bi nas zopet ujeli. Kmetje, na noge pri volitvah volilnih mož, moramo take može voliti, kateri se ne bodo dohtarjem in drugim gospodom vklanjali; ne volimo tudi takih, kateri so od posojilnic odvisni in in se morajo pritisku posojilnic upogniti. Ako pride dohtarska pokveka ob času volitve ter vas skuša pregovoriti, odprite mu duri, poženite ga, če mora biti s silo. Naj jih drugi stanovi volijo, mi kmetje pustimo jih v miru. Bratje, izvolimo trdne volilne može, nikar podrepnikov in petolizcev, kateri si štejo za čast, če se smejo „gospodu“ uklanjati.

Kmetje, bratje, varujte se zapeljivcev, kateri vas ob času volitev častijo, vam lažejo, poštene može blatijo, ter vas s sladkimi govoricami omamijo. Ti so enaki kači, ktera je Evo zapeljala.

Kmetje, pogledjmo si dohtarje in gospode, ktere „Slov. Gospodar“ nam za poslance vsiljuje. Pogledjmo okoli sebe in videli bomo, da nihče kmetu toliko ne škoduje, kakor ravno dohtarji s pomočjo od dohtarjev narejenimi c. kr. postavami. Koliko kmečkih posestev,

kompanija, in Galuf mi je že obljubil, da me bode tiho v kasarno spustil.“

Kaj sem hotel, obljubiti se mu moral, da ga ne zatožim, in Žeja je vesel odšel.

Ob polu desetih zvečer pride lajtnant Milan gledat, če so vsi vojaki doma. Ko sva korakala mimo korporalove postelje, sem luč nalašč tako obrnil, da se v senci ni moglo spoznati kaj je pod odejo.

Odpravivši lajtnanta k drugi kompaniji oddahnil sem se globoko. Čez malo časa sem se že zibal v sanjah, premišljuoč, kako dobro se v tistem trenutku godi Žeji in kako prijetno bi bilo zadremati. Že sem se hotel stegniti po trdem štrozoku, kar se naenkrat pri vratih prikaže stotnik. V začetku sem mislil, da je le njegov duh, toda ko me je poklical, naj mu posvetim, da bode videl če so vse njegove ovčke na svojih prostorih, začelo me je tresti, kot bi se me bila lotila mrzlica. V duhu sem že gledal temni luknji, v katerih bodeva z Žejo gulila kacih petnajst

na milijone gotovo, so že dohtarji po njihovih stavah uničili in kolikor še jih bodejo. Cele kmet rodbine prišle so na beraško palico, pri tem so dohtarji obogateli. Za priliko vzamimo si dolgoletnega kmetskega zastopnika celjskega dohtarja Sernca. Od starišev ni imel niti vinarja dedščine (erbo) danes ima pol milijona premoženja. Kmetje povsajmo ga od koder ima to velikansko premoženje, gospode ne, od Nemcev ne, to je samo znoj edino slovenskih kmetov.

Poglejmo dalje dohtarja Dominkuša, (pustil mrtve v miru) rajni je bil ravno tisto. Če pri britke solze, stok in kletev še živečih kmetov kmetič pred božji tron, sodba bo britka! In ravno „Slov. Gospodar“ nam je od nekdanj zmiraj dohtarje s vso silo za poslance predlagal. Vsi so enim kopitu in ubogi Roškar, kaj bi si sam s njimi počel, ubogati bi jih moral, drugače jim bi v smeh. Zakaj pa neki „Slov. Gospodar“ ni kmetov za poslance predlagal, saj bi se še tam in tam kateri sposoben iznajdel. Znanega kmeta Franc Mlakerja, katerega so pri zadnjih državnih volitvah kandidirali so že do kosti izkoristili. On je prišel do sprevidenja, ker se pa tem kmetским oderuhom ne uklanja več dovolj, vrgli so ga v „cajgkamro“.

Dragi kmetje, ne dajmo se omamiti od farizejev, kateri so še hujši od tistih, ki so Krištof umorili. Pokažimo jim, da smo samostojni; nimamo zastopnika in jeroba v štibernici in pri drugih plačanih pa ga ne potrebujemo tudi pri volitvah. Zvolivši bomo v deželni zbor može iz naše sredine. Dohtarje, profesorje in fajmoštre gotovo ne bomo volili, dolgoletna skušnja nam je pokazala, da ti gospodje poznajo le svojo korist in kmeta izsesavajo kakor gneteljo.

Sramota bi bila za kmetски stan, da bi bil pod jerobstvom, mi že imamo može v sredini, ki imajo več vrednosti in skušnje za poslanca kakor

dni trde slamnjače in gole deske ter pri tem drovala, da ni pametno imeti svojega bližnjega več rad.

Držal sem sicer svetilnico tako nerodno, da padla senca na postelje a vendar se je ustavil kaprolovem ležišču ter vprašal! „Kdo spi tukaj?“ „Korporal Žeja“, odvrnem plaho.

„Zakaj pa se vleže ta zaspana klada kar z ojem spat? Še vas dam zapreti, ker ne pazite na postelji, in zapazim, da lukata izpod odeje dva črna. Kaj mi je zdaj storiti? Vest mi je svetovala, naj kritosrčno naznanim celo zadevo. Že sem hotel preti trepetajoči ustnici (žnable), ko mi začel nek duh — ta črni menda ni bil — na uho: ne povej, le poskusi se izrezati, ker bodeš itak pihal če se izdaš!“

Kakor bi nič ne bilo zakličem proti prazni stelji: „Hé korporal Žeja, sezujte se!“

dohtar
kakor
F
trde
in ne
Pokaz
in da
naj
lahke
na ce
može
pluga
kater
Saj v
se na
vorite
„Štaj
boder
Za z
možj
Doh
k S
obis
tje,
pet
sedr
vele
tako
„Ta
pos
kog
gov
kor
pri
od
in
me
na
zd
Že
de

dohtarji in profesorji, kateri ne poznajo drugzega nič, kakor sloke, kmečki stan ujedajoče paragafe.

Kmetje iz vseh strani, podajmo si križem naše trde žuljave roke, stopimo v tesno kmetsko zvezo in ne dajmo se slepiti in izsesavati še delj časa. Pokažimo odločno, da smo mi, kateri svet preživimo in da brez kmeta ni človeškega obstanka.

Ljudje z mehкими rokami in židano obleko pa naj bodo zadovoljni, da jih preživimo in sicer v lahkem stanju, pri tem ko mi trpimo kakor kamen na cesti. Izvolimo si v prvi vrsti pogumne volilne može, kateri bodo po naši volji volili poslance od pluga, ne pa tiste mehkuže in kmetske izsesalke, katere nam že od nekdanj „Slov. Gospodar“ nasvetuje. Saj vidimo, da delj časa nas tisti zastopajo, slabše se nam godi. Na vsch straneh pa se kmetje pogovorite in naznanite sposobne može „Štajercu“ in „Štajerc“ nam bode imena tistih naznanil, katere bomo v deželni zbor volili.

Pomagajmo si sami in Bog nam bode pomagal. Za zdaj pa glejmo, da se povsodi izvolijo kot volilni može kmetje-korenjaki in naprednjaki.

K temu Bog pomoz!

Kmet.

Dohtar Jurtela pri Sv. Barbari v Halozah.

Tokrat vam hočem opisati shod v Halozah! Dohtar Jurtela je poklical dne 5. t. m. shod volilcev k Sv. Barbari v Halozah. Shod je bil jako slabo obiskan, nekaj mladih ljudi je prišlo iz radovednosti tje, kmete bi lahko bil naštel vsakdor, ki zna do pet šteti.

Toraj dohtar je poklical ta shod, in predsednik mu je bil zopet seveda župnik in sicer veleznani Murkovič. „Vse za vero, dom cesarja“, tako je povdarjal Murkovič. Dobro, gospod Murkovič,

Ker se na moj poziv nič ne zgane, reče bučar: „Ta pa spi trdno ko polh po zimi.“

Jaz urno zanesem luč na mizo, rečem nazaj k postelji ter potegnem črevlja izpod odeje, kakor bi koga sezuval.

Stotnik je bil dobre volje, ker ni nobeden njegovih „otrok“ izostal, zato tudi ni rekel drugzega, kakor da bi pustil Žejo zapret, ako bi drugače ne bil priden vojak.

Bučar odide, meni pa se je odvalil težek kamen od srca. Dolgo se nisem mogel popolnoma umiriti še le, ko mi je Žeja o polnoči prinesel klobaso, (železni mehko žemljo in steklenico (flašo) piva, sem pozabil črevlja prestani strah.

Drugo jutro je strogi gospod „hauptman“ potel odpravil veselega korporala z besedami: „Vi, korporal Žeja, če greste še enkrat z obutjem spat, vas dam deset dni zapreti!“

Bučarjeva kuharica.

Nič, nič ni našega stotnika bolje razdražilo, ka-

mi vam bomo povedali, kaj pomeni „vse za vero, dom cesarja“! To pomeni, vse za cerkev, vse za „Naš Dom“ v Mariboru! Gospodje klerikalci veste kaj, vera vam je peto kolo pri vozu, vam je le za klerikalno moč, za dom, za kmečki dom se vi vsi skupaj toliko brigate, kakor mi za lanski sneg, k večjemu za „Vaš Dom“, podomače „Fihpos“; no, in kar se tiče cesarja, ta pa je najbolj bosa! Klerikalec ni bil nikdar in ne bode nikdar pravi avstrijski državljan, ker mu roji čisto kaj drugzega po glavi. Le poslušajte jih, komu pa se med klerikalci navadno prvič napije, cesarju ali papežu? Kdo pa sanja od cerkvene države?

Da, da, za vero, dom cesarja! Ako duhovnik pridiguje, toraj izpolnuje s tem samo svojo dolžnost pa saj vemo, da je marsikateri duhovnik tak, da s svojim vedenjem in obnašanjem kmete prej od vere spravi, kakor da bi ga v veri potrdil. Pst, pst, gospod župnik Murkovič, drugače se spravim zopet na „türen“, in bodem pogledal malo, kaj se je vse že v barbarskem farovžu godilo. Za dom — kaj? za dom je tem gospodom mar? Pa ni ne, gotovo ne! Ako bi bilo vsem črnim suknam kaj za kmeta, potem gotovo ti gospodje ne bi hoteli imeti samih dohtarjev za kmečke poslance, gotovo ne bi hoteli spraviti samih duhovnikov kot zastopnikov v deželni in državni zbor, temveč priporočali bi za kmečke poslance same kmete. Da, za njihov dom, za njihov farovž jim je. Kaj ne, Vi Barbačani, gospod župnik Murkovič se briga bolj za vaše revne haložke koč, kakor za farovž???

No, in kako se brigajo klerikalci za cesarja? „Štajerc“ vam je že enkrat povedal, kako se je o klerikalcih izrazil pameten, visok mož, kateri je v sorodu z našim presvitlim, z našim preljubim cesarjem, mož, kateri občuje in govori morda vsak dan z našim cesarjem, in ta mož, nadvojvoda avstrijski, je

kor če si je kateri vojak zbral njegovo kuharico za družico v življenju. Večkrat nam je zabičeval: „Pustite moje ženske pri miru, imate drugih dovolj. Kdor bode lazil za mojo kuharico, tistega pustim zapreti da če belo gledati.“

No, ker gospa Bučarjeva ni marala slabih kuharic, se tudi mi vojaki nismo preveč brigali za stotnikove groznje — na dober in sladek sad pač silijo muhe, ose in druga mrčes. Posebno, ko je Bučar dobil iz Ogrskega brhko in črnooko Pavlo Ferenc, da bi skrbela za njegove telesne potrebe, bili smo vsi mnenja, da je ta „punca“ v resnici vredna par tednov kajhe. Mnogo se nas je pipalo za njeno srce, a naposled se je udala Sušnikovemu Janezu.

Janez Sušnik seveda ni imel od te ljubezni veliko dobička. Tuintam je dobil na skrivnem kak vroč pogled za južino in košček mrzle pečenke za večerjo in le vsako prvo nedeljo v mesecu, ko je imela do polnoči dopust, sta se lahko veselila svojega življenja, t. j. če je zaljubljeni Janez sploh smel tako dolgo izostati.

rekel tiste znane besede velikanskega pomena, katere se glasijo: „Preveč sem veren, da bi bil klerikalen“! To je toraj „vse za vero, dom, cesarja.“

Dohtar Jurtela, katerega so kot kandidata postavili klerikalci, jo je na tem shodu zopet pošteno pihnil.

Rekel je med drugim tudi: „Dolgo dobo 41 let že volimo deželne poslance. Marsikdo znabiti poreče: In vzlic temu še se naše stanje ni nič zboljšalo!“ — Res se še ni nič zboljšalo, ker vseh teh 41 let volimo naše poslance po klerikalnem navodilu, ker vseh teh 41 let so bili naši poslanci župniki in dohtarji!

Potem pa je udrihal gospod dohtar Jurtela po „Štajercu“. On pravi: „Gotovo bode tudi zdaj (namreč „Štajerc“) razglasil nasprotno kandidate, ter hotel volilce za nje navdušiti. Slikal bode vam posebno naš odvetniški stan, s sovražnimi barvami, ter nas imenoval nasprotnike kmečkega stanu!“ Dragi kmetje, od koder pa imajo ti prijatelji kmečkega stanu vendarle toliko premoženja? Malone vsi slovenski dohtarji so bogataši in vendar še je le komaj malo let preteklo, odkar so si odprli svoje pisarne. Ali mislite, da so na pr. dohtar Srnec, dohtar Horvat, dohtar Dečko, in vsi ti dohtarji nakopičili nad sto tisoče goldinarjev premoženja od mestjanov? Ne, dragi mi, to vse so krvavi kmečki žulji, ker mestjani so že davno prišli tako daleč, da se ne tožujejo, da ne kupujejo dohtarjem lepih sukenj, njim ne nosijo denarja za njihove posojilnice.

In gospodje dohtarji, kateri so si vse te vaše žulje tako lahko sami prislužili in za se nakopičili, ravno ti imajo pogum, imajo to nesramnost, da hujskajo kmeta in vsakega poštenega človeka, proti mestnemu prebivalstvu, proti vsem mestnim stanovom, seve najbolj proti trgovcu, ker mislijo, da vas bodejo njemu najhitreje in najložje izneverili in njega tako uničili.

„Štajerc“ pa skoraj v vsaki številki piše proti

O svečnici je prosil za dovoljenje „do polnoči“. Po dolgotrajnem grmenju mu je stotnik vendar izpolnil željo, a zapovedal mu je, da ne sme „prenoro“ plesati in zamazanih glav plesalk pritiskati na svoja prsa, da si ne onesnaži nove bluze (suknje).

Zvečer je bil tovariš Janez v svojem elementu: plesal, vriskal, pel in smejal se je, kakor da bi bil celi svet njegov. Zakaj bi se tudi ne veselil? Imel je lepo Pavlo, katere bi tedaj ne bil dal za vse gradove sveta. In Pavla? Kako milo se je posmehovala do ušes zaljubljenemu Sušniku, kako je s svojimi žarečimi očmi vžigala njegovo srce, kako urno se je vrtela s plesalci po sobi ter s svojim lepodonečim glasom opozarjala vse goste na sebe!

Malo pred polnočjo sta se odpravila domov. Kakor bršljan hrasta, enako se je oklenila vitka Ogerka korenjaškega vojaka. On pa jo je prijel z desno roko okoli pasa, z levico pritiskal mično njeno glavico na široka svoja prsa ter ji burno govoril o svoji ljubezni in o lepi prihodnosti, ki jo čakata. Ana

tem gospodom dohtarjem, ali toraj ni vaš prijatelj? Da, kateri tega ne sprevidi in noče sprevideti, ta — prosim brez zamere — ta je slep in gluhi, ali je neumen!

Jurtela trdi nadalje da je „Štajerc“ glasilo protestantov, in da hoče spraviti kmeta ob vero. Go Jurtela, to je grozna laž, ker je „Štajerc“ boljši toličan, kakor vsi drugi še tako sveti listi. Ptujski mu mestnemu uradu se predbaciva, da je podaril protestantski občini 100 kron. Da, saj je, ali v komu? Podaril je tukajšnjim prebivalcem, ki so drve vere 100 kron in to za pokopališče (britof). Kako to? Radi tega, ker ti protestanti tudi v Ptujski nujejo, ker tudi plačujejo mestne davke! A kmetje pa še neko drugo dogodbico! Ptujski katoliški hovnik visokega stanu je zbiral za nove orglje, glej, prišel je med drugimi tudi k nekemu protestantu in ga prosil podpore. Ta protestant je globoko v žep za orgle, katere bode rabila nje tuja cirkev, tuja vera, podaril je prav obilno in — tega darila ni nigdar oponašal! Neka ptujski bina je podarila samo za eno okno tukajšne cirkve sama 2000 kron, drugo je plačal ravno isti mestni urad in je za to izdal tudi 2000 kron, zakaj pa Jurtela teh ni omenil? Ptujski hranilnica (šparkasa) tudi eno okno, in sicer tretjo, platila — tudi za orgle je več stotin podarila, no, pa vprašam gosp. Jurtelki je prvi pri tukajšni popolnoma slovenski posojilnici, koliko pa je dala posojilnica za cerkve ptujskega okraja, posojilnica katera tudi v Ptujski uraduje???

Še ptujski godba (muzika) je bila Jurtelov pot. Rekel je: „Na ptujsko godbeno šolo, katere vodstvo ima v rokah „Musikverein“, pridejo učitelji — Nemčije!“ Zopet jako čudno! Ako bi bil sposoben kateri od Slovencev za to službo, bi jo ravno tak dobil, kakor so jo dosedaj dobivali tudi — Čehi, pa gotovo niso Nemci!

Jurtela oponaša, da so dobili mestjani 20000 od brezobrestnega denarja in pravi, da je brezobrest

je popolnoma utihnila, prevzeta od rajske blaženosti. Bleda lica so ji zagorela, da je potegnila ruto na glave. Pred kasarno sta si še enkrat obljubila več zvestobo in določila, da mora biti gostija že v jeseni.

Prihodnjo jutro ukaže stotnik Sušniku, naj mu pokaže svojo novo bluzo. Vsled tega nismo pričakovali nič dobrega, ampak slutili smo hudo plobo, se bode vsula nad ubogega tovariša.

Janez prinesel od pota (švica) še malo vlažne suknje ter jo plaho razgrne pred strogim glavarijem. Samo jeden pogled in iz oblačnega obraza stotnikovega začelo je bliskati in grmeti: „Tako, tako! Hm, saj sem vedel, da bode ta divjak skakal kakor derviš (turški menih!) Pa še z maščobo je bluzo nemaril! Katera babura pa je brisala svojo z žav za uši namazano glavo po suknji?“

Sušnik je v zadregi začel nekaj jecljati in se govarjati, da je bluzo padla na namazane črevlje.

Lažnjivi izgovor je stotnika še boljje podkopal. Sovražil je itak vse dišave, ker se je njegova gos

posojila državni poslanec Ploj priskrbel. Ni pa jih ni — gospod Jurtela! Ploj bi jih naj bil priskrbel? Laž, kakoršne še svet ni dosedaj doživel! Pač pa znam za enega mestjana, kateri se je mnogo in mnogo trudil, in to je ravno nemški deželni poslanec v Ptujju mestni župan, toliko obrekovani gospod Ornič. Razdelilo se je samo zadnje leto 400 tisoč kron. Od teh je dobilo mesto 20 tisoč, a 380 tisoč pa kmetje!

Ne omenim kar se je vse storilo za regulacijo Pesnice in v drugih važnih silah kmečkega stanu. Gospod Jurtela, vi ste toliko govorili od Ptujčanov, ali morda vi in v drugih važnih silah kmečkega stana. Gospod Jurtela vi ste toliko govorili od Ptujčanov, ali morda vi in vsi drugi dohtarji daste kak zaslužek slovenskemu kmetu? Ali morda vi daste posebno Haložanom kak krajcar za delo? Ali morda dohtarji kupujejo od kmeta pridelke? ali mu ti plačujejo najboljše živino in vino. „Sejem je bil slab“, se vedno glasi „ker ni bilo nemških kupcev“! Kdo pa je pomagal, da omenim med drugim tudi to le, kdo je pomagal ko so bili veliki požari v Spublji v Stojncih i. t. d. Dohtar Jurtela nič! Pač pa so pomagali toli zmerjani Ptujčani. Veliki vozovi polni živeža in obleke so se odpeljali v te kraje. Pomagali so v tej grozni sili ljudje, kateri niso bili iste narodnosti, toraj Nemci Slovincem, ker spoštujemo **poštenega Slovence**, in ker imajo srce za kmečkega človeka, katerega je zadela nesreča. In tako je govoril poslanec gospod dohtar Jurtela, kateri ni ničesar storil za kmečki blagor, ne kot človek, ker je odvetnik, pa tudi ne kot poslanec, katero poslanstvo mu je kmečko ljudstvo zaupalo!

Ali ni res gospod Jurtela? Povejte kaj ste si mislili, in kako vam je bilo pri srcu, ko ste kmete, katere bi bili morali vi zastopati in katere ste zapustili, tako očitno za nos vodili pri Sv. Barbari v Haložah dne 5. tega meseca?

In tega poslanca hočete kmetje zopet imeti? Tega vam ne verjamem! Dohtar Jurtela ni za vas poslanec in ne bode, zvolite si na mesto njega — in to bode

preveč maziljala z raznim dišečim oljem. „Kaj, še lagati se predrzneš, nesramni gad?“ nadaljuje Bučar svojo pridigo, „mar smrdi vazelin (maščoba za obutje) tako grdo kot nesnaga na tvoji bluzi? Čakajte, vam bodem vaš predolgi jezik že malo skrajšal!“

Nato se obrne proti meni, rekoč: „Kmetič, povohajte to nesnago in povejte, po čem smrdi!“

Hitro povoham prav prijetno dišečo bluzo in odgovorim: „Gospod stotnik, naznanjam pokorno, da diši po vrtnicah (gartrožah)!“ Bučar se malo zamisli in reče: „Aha, tako! Pripeljite mojo kuharico sem!“

Črez malo trenutkov je stala preplašena Pavla pred nami. Stotnik mi ukaže povohati njene svetlo-orne lase. Rad bi jima bil pomagal, da sem vedel, da ima stotnik nahod, bil bi za gotovo rekel, da diši kuharica po vijolicah, tako sem pa bil primoran resnico govoriti. Potem pokaže hauptman na Sušnika in vpraša Pavlo: „Poznate tega moža?“

Tih „ja“ je bil odgovor.

stokrat boljše — kakega kmeta, ta ne bode gotovo ljudskih zaslug pred vami zmerjal, temveč, ta Vas bode raji povpraševal, česar Vam je najbolj potrebno!

Razne stvari.

Dohtar Rozina in ljutomerski kmetje. Dohtar Rozina je naznanil političnemu društvu v Mariboru, da noče biti več za poslanca, posebno še pa ne za ljutomerski in ormoški okraj. Ta gospod je pač sprevidel, kako priljubljen je pri teh kmetih, pri katerih je še iz prešnjih let v najboljšem spominu.

Kaj nam — župnik piše. Od starega vpokojenega župnika iz Kranjskega smo dobili sledeče pismo: „Naj sprejme uredništvo „Štajerca“ v Ptujju. Gotovo se čudite, da Vam pošljem jaz kot župnik dopis, sicer že nisem več zmožen, da bi opravljal svojo službo, zato sem šel že pred par leti v pokoj. Koliko mi moj penzjon dopušča, si naročujem knjige in časnike, da si kratim čas. Dobivam tudi, seveda skrivaje, vaš list, in se tega ne sramujem, ker vem, da ga ravno tako dobavljajo moji stanovski bratje duhovniki lepe naše krajnske dežele. Sicer se ne strinjam s vsemi Vašimi nazori, pa vendar se zanimam ravno sedaj za Vas prav intenzivno, ko so se pričele tudi na Štajerskem velike volilne borbe! Ker imam na Štajerskem tudi nekaj sorodnikov, me stvar še bolj zanima. Jaz sam vem, da so voditelji spodnještajerskih kmetov skoraj sami advokati in da se zavoljo tega kmetom slabo godi. Ali Bogu bodi potoženo, da podpirajo tudi štajerski duhovniki te doktorje. Vedite jaz sem star mož in že več let opazujem naše volitve na Kranjskem, katere se mi posebno v zadnjem času studijo. Naši duhovniki, najbolj mladi, so postali preveč posvetni. Taki mi nismo nigdar bili. Vem od koder to shaja, ker se pri nas večinoma na to pritiska od zgoraj, toda pri Vas na Štajerskem je najbrž ravno narobe, pri Vas se pritiska od spodaj navzgor. Zato se Vam ni čuditi, da je i mene kot starega duhovnika navdušila napredna misel,

„Kje pa ste dobili smradljivo olje, s katerim ste onesnažili to-le bluzo?“ Dolgo smo čakali na odgovor, toda končno se je izdala in povedala, da je vzela rožnato olje gospej Bučarjevi.

Sodba je bila kratka: Sušnik je prejel 30 dni domačega zavora, Pavla pa je bila takoj iz službe odpuščena. Vsem vojakom se je smilil ubogi parček. Pa čas zaceli najhujše rane, in tako se je zgodilo, da je Janez, ko je prišel čez mesec dni zopet iz kasarne, srečal svojo nevesto na sprehodu z mladim kovaškim mojstrom Kolaričem.

Da, da, ženske so pač premnogokrat takšne, kakor poje o njih nek slaven pesnik:

„Tako, ko lune na nebu obraz,
Spreminja se ženski srce vsak čas,
Ljubezen ji je igrača;
In ako en mesec za tebe gori,
Ostane že zvesta dva al' tri dni,
Potem se za drugim obrača!“

posebno ker vidim, da pri nas zlorabijo našo presveto vero duhovniki sami, ker jo rabijo kot glavni faktor pri volilnem boju. Volitve, bodisi občinske, bodisi deželne ali državne nimajo z vero prav nič opraviti. Pri nas se je celo sveto Rešnje Telo razpostavljalo in se je pred njim molilo, da bi volitve za klerikalce dobro izpadle. Zgodilo pa se je dostikrat, da je tisti kandidat, za katerega se je presveto Rešnje Telo zlorabilo, vendar le propadel in tako so zasleplenci osramotili Jezusa Kristusa samega. Zato sem tudi jaz proti klerikalizmu. Sicer pa imajo v našem deželnem zboru že več, kakor desetlet naprednjaki večino, toraj imajo naš deželni zbor v svojih rokah, toda — **niti ene postave niso naredili proti veri, proti cerkvi**, ker deželni zbor nima z vero popolnoma nič opraviti. To Vam pišem kot star župnik, porabite te vrste, ako mislite, da je potrebno. Z odličnim spoštovanjem Vaš Amicus veritatis.

(Opomba uredništva: „Velečastiti gospod! Prav iz srca se Vam zahvalujemo za Vaš dopis, kateri je za nas Štajerce neprecenljive vrednosti! Tudi pri nas kričijo naši duhovniki, posebno mladi povsod: „Volite naše kandidate, ker je vera v nevarnosti!“ Da bi vendar hoteli naši kmetje sprevideti, da nima tudi na Štajerskem nobena volitev z vero nič opraviti, da bi vendar le pri volitvah, za deželni zbor, katere se bodejo kmalu pri nas vršile uvaževali, da je duhovnikom vera samo najbolj tedaj v nevarnosti, ko je treba odločiti kdo bode poslanec. Sicer pa naj sodijo o Vašem dopisu, naši štajerski kmetje sami! Še enkrat srčna hvala! Z Bogom!)

Sodnijski sluga in „Štajerc.“ (Iz Zaverča.) Ljubi „Štajerc,“ tudi od mene sprejmi sledeči dopis. Prišel je k meni sodnijski sluga po imenu Petrovič, kateri nosi sodnijske pisma po našem okraju. Ta Petrovič se obnaša navadno, kakor da bi bil več nego je okrajni sodnik. Sicer ima sam neki na polju malo posestvo, on reče da je „grunt“, a vendar ta ljubi Petrovič ni pravi kmet. Njegovo mišljenje je popolnoma klerikalno. Zadnjič je prišel k meni in je pri meni „Štajerca“ zagledal. Na to je bil tako besen, kakor lev. „Kaj to čitate?“ je zakričal, potem je prijel mojega „Štajerca“ in mi ga je raztrgal. To vam pišem da bodele vedeli kaki sodnijski slugi so na svetu.

Spoštovanjem: Tukaj sledi ime.

(Opomba uredništva: Dragi gospodar, dobro tako, bodemo videli, kaj poreče k temu okrajni g. sodnik!)

Iz Amerike. Ljubi „Štajerc!“ Mi Slovenci v Ameriki, kaj radi beremo „Štajerca“, katerega vsakokrat z veseljem pričakujemo, ker vsaki pameten človek mora spoznati, da se boriš neustrašeno proti tvojim sovražnikom, ki te hočejo s vso silo zatreti. Le tako naprej, le po njih, po teh klerikalnih hinavcih. Ker vidijo, da hočeš pokazati ljudstvu luč, in ker hočeš pregnati klerikalno temo, radi tega te tako sovražijo. V tvoji 18. številki tega leta smo čitali, da je sam nežni ženski začel pošiljati dopise „Fihpesu“. Tudi so nas osrečile nekatere zarujavele „Fihposove“ device, ki so se k nam preselile, ker so zvedele, da

se tukaj nahaja brezštevilo izvrstnih mladencev. Kadar prijadrajo sem morajo najprvič navadno po prihodu skrbeti za — botro! Nam naprednjaki se tukaj dobro godi, delati pa mora človek povsod. A verjami nam, da se tukaj gotovo dvakrat toliko dela, kakor v Evropi. Ljubi „Štajerc“ želimo ti dobiti vspeh, ker vemo, da si korenjak, ki se ne boš ustrašil še tolike množice tvojih sovražnikov, kateri te preganjajo celo iz svetih svetišč. Ako se bodeš še vedno tako nenstrašeno boril za pravico, tedaj se bode tudi na Štajerskem kmetskemu ljudstvu začele odpirati oči, — in rešeno bode starih klerikalnih verig. Na koncu pozdravljamo vse tvoje naročnike in njim pošiljamo bratske pozdrave iz daljne Amerike.

Več naprednih kmetov.

Iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici. — „Slov. Gospodar“ v št. 41, dne 9. oktobra tega leta prinese v velikanskem veselju članek znanega črešnjevskega župnika J. Sušnika. Danes prinesemo vsebino stvar neobširno, kajti stvar stopila bode še le zdaj v pravo zanimivo tir. Tukajšnji kmet Štefan Šprager kojega župnik najhujše sovraži, akoravno je Šprager župniku velikanske dobrote storil, je res župnika tožil zaradi vtesnenja osebne svobode, in radi hudodelstva težke telesne poškodbe, storjene na lastni stari materi. Državno pravništvu je preiskavo ustavilo, pa ne zaradi župnikove nedolžnosti, temveč zaradi pomanjkanja dokazov, ker je mati umrla, ter manjka glavne pričevanja. Župnik Sušnik, namesto da bi miroval, tožil je Špragerja zaradi obrekovanja. Državno pravništvu pa je tožbo odstopilo okrajnemu sodišču, in res je bil Šprager, kateri se je bil sam prav mlačno branil zaradi razžaljenja časti na 7 dni zapora obsojen. Šprager je uložil priziv. S tem stopi stvar v novo zanimivo tir, kajti reč pride znova pred okrožno sodišče eventualno, generalno prokuraturo. Dokazov dovolj. Kdor se zadnji smeje, se najboljše smeje, in videli bodemo konec te zanimivosti. V prevelikanskem in prehitrem veselju piše župnik Sušnik v članku „Slovenskega Gospodarja“ v zadnji točki med drugim: Prihodnost bode prinesla jako zanimive reči, da bode svet strmel kakova junaka sta Štefan Šprager in prijatelj njegov Ludovik Kresnik. Dobro; mi pa že zdaj povemo kak junak je župnik Sušnik. Pred 5 leti bil je nastavljen Kranjec Sušnik zoper voljo knezoškofijstva tukaj kot župnik. Do tiste dobe bil je na Črešnjevcu med občani in farani mir, kakoršnega ni najti. Sodnija in žandarmerija sta dokazala da celih 7 let ni bilo nikakoršne tožbe iz te občine. Z častito duhovščino so ljudje v najlepši zastopnosti živeli. Komaj je Sušnik prišel, se je stvar mahoma predrugačila. Kmet Šprager Štefan, katerega bi župnik najraje uničil, je župniku vso selitev in sicer brezplačno iz kolo-dvora v farovž zvozil. Vozil je tri dni težavno v velikem deževju. — Potem mu je vse poorati in posejati pomagal, in še sprosil semena tudi v drugi fari. Špragerjeva žena je vse sočivje itd. župniku posodila. Tudi to brez vsega plačila. V zahvalo pa je že župnik prvo zimo Špragerjeve ušle svinje s puško naganjal, in ker se Šprager kot obč. odbornik ni mogel povsod

župnik
gerja
nemog
suval
stvo v
mutas
predst
darju
kansk
proti
hoven
članka
fante,
radi h
so bil
iz pri
zoper
tvo,
ljudi
župan
čini
bilo e
njego
med
je hiš
krega
da lju
vela,
trpel
nekoj
mati
se v
odit.
peljal
ramat
kdo V
Črešn
Micik
če st
„Slov
bolj
prav
v „Sl
noge,
občne
žem
je na
renbe
izgub
niškil
namr
tirjat
rokah
bi t
obvar
veza“
že z
Mare

župnikovim krivim zahtevam uklanjati, jel je Špragerja čez vso moč sovražiti. Tirjal je župnik tudi nemogoče reči od drugih ljudi, strahoval in celo suval najmirnejše farane iz farovža. Napadal je ljudstvo v cerkvi in prižnice sramotno, psoval farane za mutaste pse, osle, butelne itd. Počel je občinske predstojnike, načelnike, svetovalce v „Slov. Gospodarju“ napadati in sramotiti. Kdor se spomni velikanske obravnave pri okrožni sodnji s 30 pričami proti „Slov. Gospodarju“ pri tem je župnik kot duhoven pri sodnji trdil, da ni bil dopisatelj članka. Tožaril je ljudi zaradi malenkosti. Med drugim fanti, koji so po navadi ob veliki noči streljali, zaradi hudodelstva, motenja verskih opravil. — Fanti so bili celo oproščeni. Šuntal in puntal je ljudstvo iz prižnice in spovednice, soseda zoper soseda, ženo zoper moža. Spravil je najboljše prijatelje v sovražstvo, celo brate v velike drage pravde. Pretepal je ljudi z volovskim bičem, in naganjal, da so zbežali v županski urad. Razdražil je ljudi tako, da je v občini največji nemir. Pred Sušnikom 7 let niti ni bilo ene pravde in niti ene priče pri sodnji, ob času njegovega bivanja tukaj, je povzročil čez 200 prič, med temi celo šolska deca pri sodnji. Slabši pa še je hišna morala v farovžu. V celi občini ni toliko krega in prepira, kakor tam. Župnik dostikrat kriči da ljudje postajajo in se čudijo. Dokler je mati žirnela, bil je vsaki dan kreg in prepir, kajti mati ni trpela zanimivega razmerja med sinom župnikom in nekoj Micikoj. Po drugi strani se je Micikina lastna mati pri sosedih jokaje pritoževala, kakšna svinjarija se v farovžu godi, ter da mora Micka iz farovža oditi. Miciko je namreč župnik iz Podove že seboj pripeljal, kjer mu je začela kot 17letno dekle „zimer namat in postilat.“ — Toliko za danes. G. župnik, kdo Vas obrekuje kakor pravite v „Slov. Gospodarju“!? Prešnjevske občani? ne! Vaši ljudje. — Kaj pravi Micikin lasten brat? Se ne bode postavili na noge, če ste res tako yrl in neustrašen mož, kakor se v „Slov. Gospodarju“!? bahate. Tudi mi bode mo imeli bolj pozorne oči, kakor do sedaj in Vas pokazali v pravi luči celemu svetu, kakor strašite Vi Kresnika v „Slov. Gospodarju“. Svet bode strm. Hajd na noge, junak! Komedija se začne.

Posojilnica v Marenbergu je bila pri zadnjem občnem zboru „Zaveze slovenskih posojilnic s sedeštem v Celju“ iz te zaveze izključena. Ta posojilnica namreč zvezana pri konzumnem društvu v Marenbergu z velikansko svoto, katera svota je že danes razpuščena. Kako brezvestno se dela pri teh duhovniških zavodih, se vidi prav v tem slučaju. Zaveza je namreč silila, da bi se posojilnica v tem slučaju te zadeve rešila, duhovniki, ki imajo posojilnico v Marenbergu, pa se niso udali, nego so se potrudili, kako bi to vse prikrili in ljudi opeharili, samo da sebe varujejo vsakega plačila. Konec je bil, da je „Zaveza“ posojilnic to posojilnico izključila! Pač mora biti „Zaveza“ kako stoji klerikalni konzum v Marenbergu.

Iz Sv. Lenarta v Slov. Goricah. Kmetje dragi

sotrpini v lepih Slov. Goricah, trudite se, da bodo izvoljeni za volilne može povsod sami korenjaki, kteri bodo volili v deželni zbor kmete od pluga, ne pa dohtarje, profesorje in druge kmetijske pijavke. Ne poslušajmo tistih temnih zapeljivcev ki zborujejo tu in tam po slov. goricah in zapeljujejo kmete v staro bedo, v tisti čas, ko se je pretepal velikašev pes in kmet z enim in istim korobačem, tudi ne tiste kteri sledijo in se hlinijo tistemu temnemu kardelu. Mi kmetje ne potrebujemo niti dohtarja niti profesorja, sami se bode mo zastopali. „Štajerc“ nam bode naznanil, gotovo neustrašljive, prav sposobne kandidate. Kmetje Mariborskega in slov. Bistriškega okraja, sledite našemu geslu: kmet s kmetom, v združenju je moč, nasprotniki itak trepečejo. Slava zavodnim kmetom!

Od svetega Urbana. „Pred par dnevi je vmlr tukaj 25 let star fant, ki je bil jako pobožen. V jutro ob šrti uri mu je postalo slabo in on je prosil naj bi mu šli po enega naših duhovnikov, ker je imel presrčno željo še enkrat sprejeti presveti zakrament in se tako striniti z Jezusom. Dotični duhovnik pa je nad tistim, ki je šel po njega zakričal: „Pridi po meši, zdaj nimam časa iti na spoved!“ Duhovnik je šel meševat, in še le po meši je nesel sveto popotnico bolniku. Ta ga je zastonj čakal, zastonj je povpraševal, ali pride Odrešenik sveta k njemu, zastonj je nestrpno pogledoval proti vratam in potem je — umrl, ne da bi se mu bila spolnila zadnja želja na tem svetu, da bi bil povžil svojega Odrešenika. Ljubi „Štajerc“ kaj porečeš ti k temn? — (Opomba uredništva: Naše mnenje je, da bi bili zdravi farmani lažje čakali na mešo, kakor umirajoči bolnik na sveto popotnico. Duhovnik, kateri tako ravna, ni vreden sam, da bi bil na svojo smrtno uro spreviden s svetimi zakramenti! Kdo odpravlja vero?)

„Prava učiteljica.“ „Gospodar“ je prinesel na naš zadnji članek, pod tem naslovom v katerem smo trdili, da je hotela pregovoriti neka učiteljica na ptujski slovenski šoli neko slovensko kmetico, da ta ne sme dati svoje hčerke v nemško šolo, sledečo izjavo: „Podpisane učiteljice štirirazredne deklishe šole v Ptujski okolici izjavljamo odločno, da je vsa vest, v kolikor se tiče nas štirih, od konca do kraja izmišljena, ter proglašamo dopisuna navedene vesti za nesramnega lažnjivca in zlobnega obrekovalca, dokler ne pride z imenom dotične učiteljice in tiste matere na dan. — V Ptujski okolici, dne 7. oktobra 1902. — Adela Machnitsch, Marija Terstenjak, Marija Luknar, Valentina Kaukler.“ Tako toraj, lažnjivec je naš dopisnik? Pa ni, in ne bode! Dotične matere ne povemo, ker smo prepričani, da bi jo Vi do skrajnosti radi tega preganjali. Učiteljica, katera pa je tako ravnala, in katera zahteva, da se javno njeno ime imenuje, se piše — Adela Maehnitsch. Gospica se je prva pri gornji izjavi podpisala, in pokazala, da je sicer grozno pogumna, a pa da se zna tudi prav pošteno osmešit.

Ljbeliče na Koroškem. Dne 12. tega meseca se je vršil pri nas shod volilnih mož. Navzočih je bila

ogromna množica. Proglasil se je kandidatom za volilni okraj Železna Kaplja in Bleiberg (Bleiburg) kot kmečki poslanec g. Janez Edlman, posestnik in trgovec. Ako bi prodril ta gospod in bi bil izvoljen, bi bilo to jako dobro za te okraje.

Požar. Koncem zadnjega meseca je pogorel posestnik Martin Berlak v Stojncih. Zanetili so najbrž njegovi otroci, igraje se z užigalicami. Pazite na šibice!

Stepli so se v gostilni g. Lešnika v stari vesi. Krčmar je moral razgrajajoče fantaline iz krčme nagnati. Tem je skipela jeza in začeli so metati kamenje skoz okna v krčmo in so napravili na njo naskok. A gostje in krčmar so branili hram in so bili prisiljeni celo streljati. Dva fanta, Čelofiga in Ribič sta bila od teh strelav neznatno ranjena.

Z revolverjem v roki se je moral braniti v prejšnjem tednu Jakob Petek, viničarski sin iz Zakošaka. Fantje so ga hoteli natepsti a Petek jim je odbežal. Leteli so za njim, ta pa je obstal in je potegnil iz žepa revolver ter trikrat strelil iz njega proti preganjalcem. Posestnikov sin Franc Zelenko ravno tam doma je bil ranjen.

Tatvine. Pri sodnji v Ptujju so zaprli dne 30. p. m. Janeza Kaučoviča iz Majberga, ker je ukradel Jerneju Rop, ki se ga je bil v krčmi tako nalezal, da je na poti zaspal, 50 kron. Kaučovič je porabil denar, in si je kupil za njega krtače in druge malenkosti za vojaško službo, katera bi se bila morala dne 4. oktobra pričeti.

Smrt na železnici. Dne 6. tega meseca zvečer je hotel kurjač Janez Valentin doma iz Ormoža na Pragarskem pri poštnem večernem vlaku med dvema vozoma nekaj popraviti, a zamudil se je predolgo in vozovje so ga dobili med se in so mu prsi popolnoma zmečkali, tako, da je na mestu umrl.

Deček se je obesil. V zadnjem tednu se je obesil komaj 11 let star posestnikov sin po imenu Janez Šegula. Vzrok nesrečnega dejanja ni znan. Stariši so izpovedali, da je bil otrok vedno priden, in da jim ni znano, zakaj si je končal deček svoje mlado življenje.

Morilci kaplana v Makolah so bili dne 12. tega meseca sojeni v Mariboru. Franc Lepej, Matija Skabiš, Štefan Samastur in Janez Kosirnik so dobili po eno in dve leti ječe. Kateri od teh je zagnal kaplanu kamen v glavo, se ni moglo dognati. Ponočni pretepači in postopači so dobili svojo zasluženo kazen. Kakor se nam piše, bili so to ponočnjaki po navadi.

Iz ljutomerške okolice. Neki pisar hodi po tukajšnji okolici in zavaruje ljudi proti ognju. Vsi posestniki, kateri že imate zavarovana poslopja pri kaki zavarovalnici pazite, da Vas ne dobi na limanice, ker ako ste že zavarovani in še pri njem zavarujete svoja poslopja, ne dobite, ako bi pogoreli nobene odškodnine in sicer radi tega ne, ker ste na dveh krajih zavarovani.

Poročilo ptujskega sejma. Na sejmu dne 15. t. meseca se je priglasilo 39 konjev, 646 komadov goveje živine in 430 svinj. Cene so bilo jako visoke,

ker je bilo prišlo mnogo kupcev posebno z gornje Štajerje. Prihodnji živinski in svinjski sejem se bo vršil dne 5. novembra. Svinjski sejm bodejo dne 18. in 29. oktobra.

Stekel pes je vgriznil otroka. Na Hajdina vgriznil pred par dnevi stekel pes otroka. Otroci so poslali že na Dunaj, da ga bodejo zvrabili. Dovedni smo, ali bode radi tega pojava stekline v eni občini moral trpeti zopet celi okraj.

Zunanje novice.

Pes z dinamitom. Neki George Nehon z Siding v Pensilvaniji imel je hudega psa, kateremu je bilo zapovedano ubiti. Zvabil je psa v gozd, kjer mu je privezal na vrat dva kosa dinamita, katera je pritrdil dolgo vžigalno vrstico in začel. Tekel je potem hitro proč, in o groza, psa je pozabil privezati, in pes je tekel za njim. Tekel kolikor hitro mogoče proti domu, ali tudi pes ni sledil z enako hitrostjo. Dospevši do hiše planil hitro v sobo in vrata za seboj zaloputnil. Pes ni lekel se je med tem pod hišo čez neko luknjo, in tem je pa Nehon z družino zbežal skozi druga vrata na plano. V nekoliko sekundah po tem slišati bilo grozen pok, in pes in hiša bila sta v kose raznešena. Nehon je na prostem Boga hvalil, da je v o pravem času iz hiše ušel.

Trikrat obešen. V nekdanji trdnjavi Widdin bil pred par dnevi obešen kmet Ceko Kamenov. So ga pripeljali iz ječe pred vešala, je Kamenov grabil za nož, ki ga je imel v žepu in se vrgel na paznike in je štiri ranil. Ko so ga ukrotili, so pripeljali pod vislice in ga hoteli obesiti — a ko pec se je utrgal in delikvent je padel na tla. Ko ga drugič obesili in po predpisani uri odvezali, zdravniki konstatirali, da še živi. In morali so tretjič obesiti — in zdaj je šele v resnici umrl.

Petleten fantič je ustrelil na svojo mater. Vasi Malo Poričje pri Nahodu na Češkem se je 5leten deček mesarja Seidla z nabasanim samokresom ki si ga je kupil njegov starejši brat. Nakrat se sprožil samokres in dečkova mati, v nogo težko njena, se je zgrudila na tla.

14 deklic je zgorelo. V Talešču v Besarabiji bruhal v dekliški šoli ogenj ter se je s tako hitrostjo razširil, da je 14 šolarčk ostalo v plamenih.

Raj na zemlji je vsled soglasnih vestij vseh tovalcev po Aziji na otoku Koh-Changu, ki je v tajskem morju ter je pod sijamsko oblastjo. Plovci hodijo tam brez obleke, kajti pri ugodno toplem vremenu, ki vlada ondi, je obleka brezpotrebna. Obrežju je možno rabiti velike množine ostrig, gozdu je vse polno ptičev in živalij, raz drevesa visi najokusnejše sadje. Ljudstvo je rajski lepo, mu ni treba niti z mazincem ganiti in tudi v njem ne dela ničesar ter se bavi samo z jedjo, s plesom in z igro. Edina nadlega tega rajskega otoka je množina os, komarjev in enakega mrčesa, ki leguje prebivalce raja.

je un
svojo
Nesre
zbal
pogov
Poter
dom
dva
brž j
tako
Nesre
svoje
krog

je na
prto
telesu
in br
z bla
može
78let

Amer
mači
ter s
zelo
v on
svoje
pogle
Prek
kar
tajte
sreča
vpra
sedi
bato
ter
stal
čami
zbran
gosp
ročni

mest
imen
in je
je bi
jaški
krstr

Novg
velik
sejen
ljudi
prest
se p
mest

sojih

Ženo otroke in samega sebe umoril. Na Dunaju je umoril Janez Förchtgott, krčmar in hišni posestnik svojo ženo in tri svoje otroke, potem še samega sebe. Nesrečnež je bil tako zabredel v dolgove, da se je zbal za obstanek svojcev. Zvečer še se je prijazno pogovarjal s svojimi gosti, s svojo ženo in z otroki. Potem je šel v kavarno in je prišel pozno po noči domov. Žena in otroci so že spali. Förchtgott je vzel dva revolverja in je pri svojem nesrečnem delu najbrž jako hitro ravnal, ker ženo in otroke so našli tako ležeče v postelji, kakor so se bili zvečer vlegli. Nesrečnega morilca so našli v jutru ležečega tik svoje žene in je imel v glavi tri rane prizadete od krogel. V rokah je še vedno držal revolverja.

Živa pokopana. V Dolcedu pri Porto Mauricio je našlo orožništvo 30letno žensko, Rozo Orego, zaprto v hlevu, docela nago in poživinjeno, po vsem telesu polno oteklin in bul. Nesrečnico so imeli oče in bratje že 3 leta zaprto v hlevu, kjer se je živila z blatom. Roza je podedovala po materi veliko premoženje, oče in bratje pa ničesar. Zato so jo zaprli. 78letnega starca in brate so zaprli.

Premeten urednik. V nekem mestecu v Severni Ameriki je začel nedavno izdajati neki podjeten domačin nov časopis. Da bi se prikupil prebivalstvu ter si pridobil naročnikov, pisal je v prvi številki zelo oster članek zoper igralce, katerih je bilo veliko v onem kraju. Drugo jutro, ko je urednik sedel pri svojem delu v uredništvu, vstopi neki mož temnega pogleda z gorjačo vroki ter vpraša, ali je on urednik. Prekanjeni urednik odgovori: „Ne, urednik je ravnokar šel ven, takoj ga grem poklicat, le sedite ter čitajte tačas kak list.“ — Spodaj na stopnicah ga sreča drugi ravno tako hud človek z gorjačo ter vpraša, ali je urednik zgoraj. „O da, na svojem stolu sedi ter čita časopise“, odgovori pravi urednik. Rohato zakolne tujec ter hiti po stopnicah v uredništvo ter naskoči bralca brez vsake besede z gorjačo. Nastal je ljut tepež, mlatila sta se toliko časa z gorjačami, da je vrgel prvi zadnjega po stopnicah. Spodaj obrana množica ga je sprejela s klici: Kako vam je, gospod urednik? In list je dobil mnogo novih naročnikov.

Kot dekle je živel. Iz Prage, glavnega češkega mesta se poroča, da je živel neki 31letni mož pod imenom Magdalena Zavadil. Bil je kot dekle oblečen in je služil več časa kot kuharica. Preoblekel pa se je bil že z 19. letom, ker se je hotel odtegniti vojaški službi. Zavadil je bil po pomoti vpisan tudi v listnih knjigah kot dekle.

Nad sto ljudi so pohodili sloni v mestu Nišni-Novgorod v ruskem cesarstvu. Ušlo je iz cirkusa 6 velikih slonov. V mestu se je vršil ravnokar veliki pijačnik, na katerega je bilo prišlo mnogo kmetskih ljudi. Sloni so bežali po ulicah, ljudstvo se jih je prestrašilo in začelo kričati. Tega kričanja so pa prestrašili tudi sloni in so kakor besni dirjali iz mesta; med tem so blizu 100 ljudi poteptali.

Milijoni so se poneverili pri klerikalni češki policiji v Pragi. Zadnji petek so zaprli knezoško-

fjskega notarja in monsinjora Janeza Drozda, toraj višjega duhovnika, in bivšega ravnatelja tega zavoda Kohuta. Omenjeni duhovnik je bil po smrti knjigovodja prevzel ta posel. Do zdaj se je pokazalo, da so on in njegovi uradniki in pristaši, seveda sami klerikalci poneverili več kakor tri milijone kron. Ta duhovnik je živel jako razkošno in razuzdano, njegovo pohištvo je bilo, kakor se bere, dragocenejše, kakor isto, katero ima cesarski namestnik v Pragi. Še zdrav in vesel je napravil testament in je dal vso svoje premoženje zapisati svoji kuharici in njenemu sinu, — katera ima še razun tega sina dva otroka. (Duhovnik je bil vsem trem stric!!!) To poneverjeno svoto zgubijo skoraj sami ljudje, ki so si z težkim delom prisluženi denar naložili v tem zavodu na obresti!!

Vsled opeklin je umrla 90letna Eliza Wertner, ki je bila v dunajskem zavetišču, za stare ljudi. Sajnala je nedavno jako živo, da je prišel nekdo v sobo, ki ji hoče kaj storiti. Prižgala je urno svečo ter pogledala pod posteljo, ali ni tukaj res kdo skrit. Pri tej priliki se jej je pa unela srajca, in starka se je tako obžgala, da je vsled opeklin umrla.

Veliki učenjak kot — kuharica. Slavnoznani učenjak Newton si je zmerom sam kuhal. Nekoč je poslal gospodinjo, naj mu nekaj kupi. Ko se je gospodinja vrnila, je stal Newton pri štedilni peči, ter kuhal. Svojo dragoceno žepno uro je vrgel v krop, jajce pa, ki ga je hotel kukati, je držal v roki.

Dobre nauke za šolarje je dal neki mestni zastop v Ameriki, in je ukazal, da se jih mora deca na pamet naučiti. Glase se: 1.) Ljubi svoje šolske tovariše, ker postanejo v življenju tvoji sodelavci; 2.) Ljubi znanost, ker je hrana duha; bodi svojim učiteljem tako hvaležen, kakor svojemu očetu in svoji materi; 3.) Porabi vsak dan svojega življenja za kako dobro in koristno delo in sej seme dobrote; 4.) Spoštuj dobre može in prave žene, spoštuj vse ljudi kot sebi ednake, a ne poklekni pred nikomur; 5.) ne sovraži nikogar, ne žali nikogar, ne poznaj maščevanja, a brani svoje pravice in ne trpi zatiranja; 6.) ne bodi strahotepec, pomagaj slabim, spoštuj, in ljubi pravičnost; 7.) ne pozabi nikdar, da vse, kar je na svetu dobrega, je plod dela, in da krade delavnemu človeku njegove pravice, kdor uživa dobrote sveta, ne da bi sam delal. —

Poljubljanje rok. Kako javlja list „Pravolidu“, je izdal okrajni šolski svet v Rokicanu razglas, ki naroča vsem učiteljem, naj prepovejo šolskim otrokom poljubljanje rok, ker se s tem širijo nalezljive bolezni. Tudi pri nas po deželi je navada, da poljublajo otroci in odrasli roke, kar bi se iz zdravstvenega stališča vendarle bolje opustilo.

Draga domača naloga. Neki ameriški učitelj je dobil nedavno sledeče pismo: „Izvolite dati v bodoče mojemu sinu lažje naloge. Te dni ste mu dali sledečo nalogo: Ako napolnijo 4 vrči piva 32 steklenic, koliko steklenic napolni 9 vrčev? — Ves večer smo računili, a nismo mogli izračunati; sin je jokal ter dejal, da naslednjega dne ne pojde v šolo, Moral

sem toraj kupiti 9 vrčev piva in si sposoditi mnogo steklenic; in sin je zapisal število polnih steklenic kot odgovor. Ne vem ali je pravo, ker smo pri nalivanju zlili nekaj piva. P. J. Prosim, računajte v bodoče z vodo, ker je pivo predrago.“

Kolera na Filipinskih otokih razsaja tako hudo, da zboli povprečno na dan 1000 oseb. Prebivalstvo iz mest beži v gore ter pušča mrtvece nepokopane in bolnike brez pomoči. —

Generali Burov, Dewet Botha in Delarej obiskujejo sedaj razna evropejska mesta. Izdali so tudi nekak oklic, v katerem prosijo podpore za premagane Bure. Angleži so jako vitežki, sprejeli so premagane nasprotnike prav častno, a denarja in podpore jim niso privolili! — Generali iščeje sedaj drugod pomoči. Pomenljive so besede, katere je govoril Dewet in katere se glase: „Angleži rečejo, da je v naši domačiji dovolj živeža in živine! To je laž, ker upostošeno in uničeno je popolnoma vse, naše žene in otroci trpe nepopisljivi glad!“

Umorjeno dekle. Pri Stefanau blizu Olomuca so zaprli pred par dnevi neko Kristino Riegel. Podolžena je, da je odpeljala mlado dekle po imenu Antonija Spacek iz tega kraja, in da tudi ve, kam je to dekle izginilo. Blizu znane božje poti Marija Cel na Gornjem Štajerskem so v začetku tega tedna našli to dekle mrtvo ležeče v gozdu in pokrito s mrečjem. Lastna mati, katera se je pripeljala mrtve deklice gledat, jo je spoznala kot hčerko. Kristino Riegel, katera je bila tetica tej deklici in je bila pred 8 meseci ž njo odisla, so orožniki takoj prijeli in pri sodniji je izpovedala, da je z dekletom večkrat občeval neki — duhovnik (!), a Riegel noče povedati imena. Znabiti se posreči sodniji pripraviti to ženo k popolnej izpovedbi!

Pripeti deček. V Kohlstatu blizu Ebenseja je imel delavec Reisenbihler svojega 4letnega pastorka v temni čumnati pripetega za omaro. K temu je porabil pesjo verižico (ketino), katero je otroku pripel za nogo in sicer tako močno, da je dečku noga bila popolnoma otekla. Deček je bil že več tednov pripet. Te dni so slišali ljudje, ki so šli mimo hiše tega delavca, kako je otrok milo jokal. Takoj so naznanili to bratu tega delavca in brat je s silo prodril v čumnato in otroka rešil neznanskih muk. Reisenbihlerja že ima v rokah sodnija.

28 oseb rastrupljenih. V Melrunu je uživalo nedavno 28 oseb pokvarjeno meso; vse so obobile, 9 jih je že umrlo.

Gospodarske stvari.

O pridelovanju prav zgodnega zelja na prostem. Vsaka kuhinjska zelenjadna je tem bolj cenjena tem dražja, čim prej pride na trg, oziroma v kuhinjo. Zato se velika večina zelenjadnih rastlin v gosposkih

vrtil in v vrtilh blizu velikih mest prav zgodaj prideluje, oziroma sili v posebnih gorkih hišicah. Silijo pridelati rastline pa niso nikoli tako dobrega okusa, kakršne so na prostem pridelane, pa ravno zaradi njih zgodnosti se cenijo ter drago plačujejo, veliko dražje kakor pozneje na prostem pridelane, dasi so te veliko boljšega okusa. No, manj premožen človek si silijo zelenjadi pač ne more privoščiti, vsaj pogostokrat zato si pa želi na prostem pridelano kar najprej mogoče dobiti na mizo. Med zelenjadne rastline, ki se v gosposkih in v mestnih vrtilh redno vsako leto pridelujejo ali silijo v gorkih hišicah, spada odlobo tudi zgodnje zelje. Zgodnje zelje se pa mora neprimenljivo bolj zgodaj pridelovati kakor ga po navadnem načinu pridelujemo na prostem pridelujejo, če se prideluje po prezimljenih sadikah. Z pomočjo prezimljenih sadik prideluje se zgodnje zelje tako le. Koncem septembra ali v začetku oktobra se vsejese pravi zgodnje vrste zelja, kakor italijanskega zelja, zgodnjega podolgoglavnega dunajskega zelja ali zgodnjega erfurtskega itd. na obsenčnem lešice. Kakor hitro se rastlinice dobro prekrizajo, tako je, kakor hitro nastavijo h kličnim listom prva dva prava listka, se prav na gosto začasno presade na bolj pusto, vsekakor pa prav preksolneno lešico. Presade se tako, da pride na vsakih 5 centimetrov čveterokotu ena rastlinica. Tako gosto začasno presajanje se v vrtnarstvu imenuje pikiranje rastlin. Kar dar pikirane rastline dosežejo velikost ravno pravih sadik, se jim mora zabraniti daljnje bujno razvijanje daljnja bujna rast. To se pa stori na ta način, da se ali vnovič prepikirajo, ali pa se pustijo, da trpe primerno sušo; kar se s tem doseže, da se jim ob suhem vremenu nič ne priliva, ob deževnem pa da se jim čim pokrijejo, tako da jih dež ne more namočiti. Po kratka, s takimi rastlinami se more tako postopoma da do zime dorastejo le toliko, da se more o njih reči, da so dovolj dorasle za presejanje. Čez zimo take sadike pustijo popolnoma na miru do pomladi. Prihodnjo pomlad se pa prezimljene sadike, kakor hitro zemlja in vreme to dovolita, presade na stalno mesto. Najboljše mesto za nje je prav preksolneno pred burjo in severom zavarvana lega s prav dobro močno zagnojeno zemljo. Obdelovanje obstoji v tem, da se po enkrat ali dvakrat, okopljejo, da se jim potrebi priliva, po kakem dežju enkrat še celo gnojnico, in da se z njih obira mrčes, če se na njih prikaže. Tako pridelano zelje naredi po skušnjah v vrtu nekdanje deželne vinarske in sadjarske šole na Slapu do binkošti že prav lepe trde glave, ki se pravi lahko spravljjo v denar. Prav na isti način se da pravem podnebnju pridelovati tudi zgodnji ohrovt. Pravi pogoj je seveda prava zgodnja vrsta, kakor je primer italijanski marcelin, ali ulmski, dunajski zgodnji ohrovt. Prav izborna se da na ta način pridelovati tudi zgodnja karfijola, ki ima še višjo ceno kakor zgodnje zelje ali zgodnji ohrovt. Koleraba se pa na ta način ne da zgodaj pridelovati, kajti njene sadik zime ne prestanejo.



proti
R. AV
Trau
Stige
X
za pi
kteri
se sp
Nagel
na
E O
14 do
skova
spre
Sage
v
15 do
se ta
And
v Pt
Mlad
naša
star
ki t
nig-
kov
se l
od 3
iz tr
spa
hle
je
Au
25
spi
na
Šta
ne
ne
ter
ka



Avenarijev karbolinej najboljša maža za les

proti gnilobi in gobi. Fabrika za karbolinej

R. Avenarius, Amstetten. Prodaja se pri

Traun & Stiger v Celju in Stiger In Sin v Slov. Bistrici. 602



Učenec

za pivovarno (Brauerlehrjunge), kateri je močen in dobro vzgojen, se sprejme v pivovarno pri **J. Hagele v Velikovcu (Völkermarkt)** na Spodnjem Koroškem. 634

Eden ali dva učenca

14 do 15letna, čvrsta, ki sta obiskovala ljudsko šolo, se takoj sprejmeta v učenje pri **Johann Sager-ju** izdelovalcu krtač v Celji Bahnhofstrasse. 673

Kovaški učenec

15 do 18 let star, ki je močan, se takoj sprejme v učenje pri **Andrej Korba**, preje **Tursak** v Ptuj, farbarske ulice št. 4. 688

Kovaški učenec.

Mlad, močen fant, z dobrimi obnašanjem, ki je najmanj 15 let star, se takoj sprejme kot kovaški učenec pri **Adolf Pogatschnig-u** kovaškem mojstru v Velikovcu (Völkermarkt) na Koroškem. 674



Posestvo

se proda tik glavne ceste, pol ure od Slovenske Bistrice. Hiša obstoji iz treh sob, kuhinje, kleti. K temu spadajo velika kolarnica, svinjski hlev, brajda in sadno drevje. Cena je 950 gold. Več pove **Alojz Auer** v Slovenski Bistrici. 687



Pismonoša

25 let star, neoženjen, z dobrimi pričevali, želi službo premeniti; najraje bi prišel kam na Spodnje Štajersko za krajnega ali deželnega pismonoša. Zmožen je isti nemškega in slovenskega jezika, ter položiti, ako je treba tudi kavcijo. Naslov pove upravnistvo „Štajerca“. 708



Čudovito glasbeno orodje!

Novo! Novo!

Trombino

je najbolj zenačena iznajdba sedanjega časa. To glasbeno orodje, ki se je v vseh društvenih krogih tako hitro priljubilo, je izvrstno in elegantno narejena trompeta z močnim glasom, na katero moremo trobiti, samo ako se pridenejo k temu pristojni trakovi z notami, torej brez učenja, brez znanja not in brez napora, takoj vsako melodijo. Trombino vzbuja povsod velikanski efekt in to tembolj, ako kdo v kaki družbi naenkrat nastopi kakor kak najizvrstnejši godec, dočim prej o taki spretnosti nihče ničesar ni slutil.

Najlepša zabava za hišo, društva, veselice, izlete (tudi s kolesi).

Vsak trak z notami ima 1—2 igr (pesmi, plese, koračnice itd.) in vsakemu instrumentu je priložen bogat imenik pesmij.

Trombinu stane z lahko umevnim navodilom:

I. vrsta, jako fino poniklana z 9 glasovi 3 gld. 50 kr.

II. vrsta, jako fino poniklana z 18 glasovi 6 gld. —

Trakovi z notami za I vrsto 30 kr.

Trakovi z notami za II vrsto 50 kr.

Razpošilja po poštnem povzetju:
Henrik Kertész
Dunaj I., Fleischmarkt 9—901

Trgovski učenec

sprejme se v trgovini pri

Franc Kupnik v Konjicah.

Kupujem po najvišji ceni vedno **Likopodij** (biširit); mravljične jajca i. t. d. in vse deželne pridelke. 706



Loterijske številke.

Trst, dne 4. oktobra: 41, 70, 35, 31, 30.
Gradec, dne 11. oktobr.: 24, 45, 76, 90, 21.



4 pari čevljev za samo 2 gld. 50 kr.

se pošljejo le zaradi nakupa velike množine za tako nizko ceno. 1 par moških, 1 par ženskih čevljev, rujavih za vezati, z močnimi zbitimi podplati, najnovejše oblike; dalje 1 par moških in en par ženskih modnih čevljev z obšivom, elegantni in lahki. Vsi 4 pari za 2 gld. 50 kr. Pri naročilu zadostuje dolgost. Pošilja se proti poštnemu povzetju. Zaloga čevljev

Jungwirth, Krakov 21. Poštni predal 29.
Neugajajoče se vzame takoj nazaj. 462



Lekarnar Thierry (Adolf) LIMITED
pristno Centifolien vlečilno mazilo



je najkrepkejše vlečilno mazilo, deluje skoz temeljito čiščenje bolečine olajšujoče učinke pri še tako zastarelih ranah, odstrani skoz omehčanje v rani se nahajajoča tuja telesa vsake vrste. Dobiva se v lekarnah. S pošto 2 ločka 3 krone 50 vinarjev. **Lekarnar Thierry (Adolf) Limited v Pregradi pri Rogachki Slatini.** Ogiblje naj se ponarejanja in pazi na gornjo na vsakem lončeku vžgano varstveno znamko in firmo. 535

Priporočam razun mojega špeci-rijskega, materijalnega in barvnega blaga:

špeh, zasekani, slanike (harinke), frišne, testenino, (mandelne), riž od 10 do 20 kr., moko, od 10 do 15 kr., kavo kilo od 1 gl. do 1.80 gl., sladkor, spiritus za goreti, kislino za ocet 80%

Jos. Kasimir v Ptuj.

Časnik „Štajerc“

zastopa kmečke koristi in prinaša najnovejše novice ter šaljive pripovedi, velja za celo leto s poštnino vred **samo 60 krajcarjev** ali 1 K 20 h. Naroči se na ta časnik lahko z vsakim dnevom. Naročnina poslata je naprej z natančnim naslovom. Na samo naročilo brez denarja, se časnik ne pošlje.

Kdor nam pošlje kakšen dopis, naj pridene svoje ime na poseben listek. Imena seveda ne izdamo.

Ker „Štajerca“ čita najmanj 200 tisoč ljudi, se opozarjajo vsi tisti, ki imajo kaj za prodati ali kupiti, kaj za v najem dati, iščejo kake službe, ali sploh imajo kaj po časnikih naznaniti, naj se blagovolijo zaupno obrniti na list „Štajerc“. Cene so jako nizke. Za manj kot eno krono se oznanila ne sprejemajo. Pri oznanilu ene krone piše se lahko 30 do 40 besed.

Pivovarniško podjetje na nov način.

Že zdavno so se delali z velikanskim uspehom poskusi, da bi se porabila za pivo izvrstna in že mnogo let v praksi znana voda iz bogatega vrelca, česar Franc Jožefovega kopalnišča v Laškem trgu (Tüßler). Radi tega je sklenilo več mož, kateri se s polno pravico za to zanimajo, da bodejo otvorili v Laškem trgu pivovarno, katera bode rabila vodo iz tega vrelca za pivo. Laški trg je zato jako primeren, ker leži v lepem kraju Štajerskega in sicer ravno ob južni železnici, na kateri ima svojo stacijo. Pivovarna se bode tako postavila, da se bode v njej na leto lahko 40 do 50 tisoč hektolitrov piva izdelalo in da se bode dala po potrebi tudi poveksati. Znanstvena potrdila so dokazala, da je voda tega vrelca, kateri im 39° Celzijeve gorkote radi njenih kemičnih lastnosti, radi njene popolne čistosti in mehкости jako primerna za izdelovanje piva. Saj je znano, da slovi pilsensko pivo samo zavoljo tega tako daleč po svetu, ker ima dotična pivovarna tako dobro in mehko vodo. K omenjeni pivovarni v Laškem trgu bode potrebno 800.000 kron kapitala. Družba za to pivovarno se bode sestavila kot: „Obrtna in gospodarska zadruga z omenjeno zavezo“. Take zadruge so se v zadnjih letih prav izvrstno obnesle. V odboru, kateri celo podjetje pripravlja, so razun posestnika vrelca v Laškem trgu, gospoda **Teodora Gunkel**, tudi bogate firme, tehnik, sploh strokovnjaki in osebe, katere so od zahtevanih 800.000 kron zložili sedaj 400.000 kron. Ostanek se bode v deležnicah po 400 kron in sicer v alpinskih deželah od odjemalcev sebral. Kdor se hoče vdeležiti, mora pisati gospodu rudninskemu ravnatelju **Franc Aschar**, izdajatelj in glavni urednik pri „Montan-Zeitung für Österreich-Ungarn und die Balkanländer“ (Graz, Annenstrasse 26. Ta sprejema tudi vse subskriptije.

697

Dva pekovska učenca

močna, z dobrim obnašanjem in več kot po 16 let stara, se takoj sprejmeta. Oblačilo jima da mojster zastonj. **Jakob**

Krajčan, pekovski mojster v Podčetrtku. 700

Andropogon

postavno zavarovano
dokazano najboljšo
sredstvo za
rastenje las.

Zdravniško priporočeno.
Uspeh zajamčen. Izdelovanje in glavna razposiljalnica.

P. HERRMANN

v Zg. Pulskavi na Štajerskem (Ober-Pusgau in Steiermark).

Dobiva se v steklenicah po 3 krone tudi pri sledečih firmah:
v Ptuj: **Brata Slawitsch**; v Mariboru: **M. Wolfram**,
J. Martinz, **G. Pirhan**, **A. Pristernik**; v Celji: **A. Kolenz**;
v Radgoni: **Pontek & Kramberger**; v Celovcu: **A. Schaffer**;
v Ljubljani: **V Petrič**; v Slov. Gradcu: **Bastiantschitsch**;
v Poljčanah: **Krautsdorfer**; v Konjicah: **A. Stepschnig**.

Dva kovaška pomočnika

in eden kovaški učenec se iščejo. Učenec za kovaško rokodelstvo (Zeigschmiederei) mora biti 15 go 18 let star in imeti veselje do tega obrta. Doba učenja je tri leta; hrana, obleka i. t. d. prosto. Dva pomočnika se potrebujeta za izdelovanje in brušenje sekir. Več pove **Franc** **Pristownik**, pošta Oplotnica pri Poljčanah. 695

Črevljarjem Priporočava fini žamet (Schuhsamt), lastin in vse kar rabi čevljar za izdelovanje finega, pa tudi močnega in trpežnega obuvala. Cena jako nizka, blago dobro.

705

Brata Slawitsch, Ptuj.

Trgovina z barvami in ščetinarstvom.

J. Sorko

Ungartorgasse 4 slikar in barvar Herrengasse 10
nasproti velike kasarne. **v Ptuj.** zraven Osterberger-ja.

Najnižje cene!

Prodaja vsakovrstnih oljnatih barv (farb), firneža, terpentina, lakov, sikatifa, brunolina, laka za polituro, laka za usnje in železo, papirja za hladrati. Prodaja šablon, zlate, srebrne in bakrene bronce, kakor tudi vsakovrstne suhe barve. V zalogi so vsakovrstne barve, s katerimi lahko vsak sam barva stofe, rute i. t. d.

Ščetinarsko blago.

Prporočam vsakovrstne pinzelne in pripravo za lazuro, krtače, za obleko, krtače za glavo, za čevlje snažiti; konjske krtače iz čiste konjske žinje, krtače za govedo snažiti, gobe za vozove snažiti, gobe za šolarje, pasje biče, gajzelnike, vso pleteničarsko blago i. t. d.

Zidarjem, mizarjem, sedlarjem i. t. d. dovolim posebno znižane čene.

Prevzamem tudi vsakovrstna slikarska in barvarska dela.

384

S spoštovanjem

J. Sorko.

Ptujsko kopališče

Gorna dravska ulica v Ptuj.

Vsaki dan kopele v banjah, pršne in mrzle kopele.

Vsaki torek, četrtek in v soboto soparne kopele in sicer ob pol eni uri popoldan. — Soparne kopele imajo take vspehe kakor krapinske toplice. Daljša pojasnila daje gosp. Jos. Rasmir in v kopališču samem.

Prav lepo in v najboljšem vinskem kraju (okolica Maribor) se nahajajoče



posestvo



z hišo (Herrenhaus), 3 viničarijami, prav lepo kletjo, 14 oralov (johov) vinograda, 6 1/2 oralov njiv, 5 oralov sadnega vrta, 12 1/2 oralov prav izvrstnega travnika, okoli 6 oralov spašnika, 17 1/4 orala hoste za sekati. Vse to se s pilnimi pridelki **proda za 40.000 K.** To posestvo prodaja se tudi na drobno. Vpraša naj se pri

Albin Pristernik=u

v Mariboru Burggasse števil. 4. 675

C. kr. priv.

tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznano izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdote daleč nadkriljajoči dobroti, kakor tudi svoje priznano izvrstno apno.

Priporočila in spričevala

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad:

Dunaj, III/3 Rennweg 5.

364

Sadna drevesa

iz preskušanih lastnih dreyesnic in sicer: jabolke po K 1.— do K 140; hruške po K 1.20 do 1.60. — Iz-boren jabolčnik iz lastnih kletij od 14 do 18 vinarjev za liter ponuja Oskrbništvo Marenberg (Gutsverwaltung Mahrenberg). Tam dobijo se tudi jorkširski plemenski prašiči. 334

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj zraven kralnice in plinarske hiše postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi i. t. d. po zahtevi takoj raz-žaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati i. t. d. 30

Stavbinsko podjetje.

Ladislaus Johann Roth

inženir in oblastveno aut. mestni stavbeni mojster

Gartengasse (hotel Strauss) Celje Gartengasse (hotel Strauss)

Stavba mostov iz kamna, cementa in železa, tudi stavba mostov za silo.

Vodna stavba: stavba turbin, jezov in zatvornic iz lesa, kamna in cementa, kakor reguliranje potokov in rek, varstvena naprava obrežij, priprave za osuševanje, sploh vsa vodna dela v vsakem obsegu.

Razen teh del prevzema ta firma tudi brezhibno postavljanje masin in druga fundamentna dela iz petona, trotoarje iz petona, petonska tla, tlakanje z ali brez da bi se plošče priskrbele, kakor tudi vse v to stroko spadajoča dela. — Pojasnila in proračune podeljuje firma na željo radovoljno in po najkulantnejših pogojih.

Stavbinsko podjetje Ladislaus Joh. Roth

inženir in oblastv. aut. mestni stavbeni mojster.

323

Hans Wouk

vinski trgovec

v **Poljčanah** na kolodvoru (banhofu)

naznanja slavnemu občinstvu, posebno kmetovalcem in posetnikom, da je z dne 1. oktobra otvoril v svoji hiši

trgovino z mešanim blagom.

Ima vsakovrstno špecerijsko, sukнено, platneno in galantrijsko blago; usnje, železnino v obilni zalogi.

Blago je popolnoma novo in frišno, ter se dobiva vse po **najnižjih cenah.**

Kupuje tudi **jajca** in vsakovrstne druge poljske pridelke po najboljših cenah.

Na obilno prodajo in kupovanje se priporoča

Hans Wouk.

702

Brata Slawitsch v Ptuj

trgovina z nürenberškim in galantrijskim blagom

prodaja **igrač, drobnega blaga, različnega obuvala** (Schuhwaren), različne **kužnhovine** (Pelzwaren), **pletenin** (Wirkwaren), **perila** za moške, posebno tudi za delavce.

Na debelo.

Na drobno.

Priporočava vse v to stroko spadajoče reči, po jako nizki ceni in prosiva kupce, naj poskusijo, da se bodejo o najini točni in pošteni postrežbi prepričali

U najini podružnici (filiali) ravno tam, kjer se pride čez most v mesto, se dobi vso **manufakturno blago**, pravo domače **platno** za ruhe in za perilo, kakor tudi za vsako obleko. Posebno izvrstne **odeje** imava v zalogi, potem tople **robce**, sploh vsakovrstno zazimo potrebno blago, kakor pletene **srajce** (Jägerhemden), **suknje**, štrikane **nogavice** in **rokavice**, **hlače** za moške in ženske tudi jako trpežne in tople **zimske kape**.

Prosiva skusite! Celo obleko za moškega ali za žensko kakor **srajco** (Jägerhemd), **hlače**, **nogavice**, **roka-vice**, vse jako toplo, dobite že **samo za 4 krone**.

Ravnotam imava tudi trgovino špecerijskega blaga in sicer: najfinejšo ogersko **moko** (melo), izvrsten pravi domači **špeh**, **svinjsko maščo** in vse drugo, kar spada k špeceriji.

698 Ako naroči kdo kaj po pošti, se mu točno pošlje in sicer po poštnem povzetju (Nachnahme), ako nama ni znan.

Ugodna prilika.

Gostilna s koncesijo (hiša ima zgoraj stanovanje), **1 vodni mlin**, **1 vodna žaga**, **1 hlev** in **vinska klet** (zgoraj stanovanje), **2 vrta** in **travniki** se prodajo, ker bode lastnik poslej živel zasebno za 50.000 kron. Proda se vse skupaj ali tudi na drobno. Vse skupaj je pripravno, ker je na razpolago velika vodna moč, za kako fabriko ali kaj ednakega.

Vprašanja naj se pošiljajo na gospo

Nežo Koradej, preje Suppan

Penigraben. pošta Šoštanj.

704

Močen učenc

z dobro šolsko izobrazbo se s celo oskrbo sprema v učenje. **Karl Rayer**, trgovec v Arzclinu pri Vojniku.

Malo posestvo

na dunajsko-tržaški cesti v mestu Slovenska Bistrica, obstoječe iz ene hiše, katera ima 4 sobe, 1 kuhinjo, 1 klet in veliko zagrajeno dvorišče z vodnjakom, in drugimi prostori, pripravno za napravo izdelovanja soda-vode. Zemljišče meri 2 orale (johe). Živine je pet glav, potrebna klaja je pripravljena. Cena je 5300 goldinarjev. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom **J. R.** na upravništvo „Štajerca“.